

форм фахової підготовки. Вона включає в себе комплекс організаційного, матеріально-технічного, програмного, кадрового та фінансового забезпечення. Так, серед її організаційних складових слід виділити утворення на місці реорганізованого факультету заочно-дистанційного навчання Інституту заочно-дистанційної освіти, головного та дев'яти локальних центрів дистанційного навчання. До цієї структури також входять три спеціалізовані відеостудії та сектор з розробки навчальних web-продуктів.

Сьогодні в Інституті заочно-дистанційної освіти університету навчається понад 3 тис. студентів, з них понад одну тисячу становлять ті, які навчаються в рамках експерименту з впровадження дистанційного навчання. Організаційне поєднання по суті двох форм навчання є тимчасовим явищем. Через два роки всі студенти інституту будуть навчатися за дистанційними технологіями.

В процесі реалізації проекту дистанційного навчання довелося відмовитися від раніше придбаної програми електронного деканату та розробити власну, яка постійно вдосконалюється. Її головними складовими є інформація про склад академічних груп студентів у розрізі напрямів та курсів навчання, їх самостійну роботу з вивчення дистанційних курсів, результати поточного та підсумкового оцінювання знань. Ця інформація формується у вище названих звітах сайту автоматично.

При розробці робочих навчальних планів на весь період навчання та окремі роки збереглися їх семестрові параметри і визначили приблизно однакову із заочним навчанням траєкторію освоєння дистанційних курсів першого і другого семестрів кожного навчального року. Разом з цим передбачено, що вивчення кожного дистанційного курсу має власну траєкторію, яка визначається його автором і викладачем (тьютором). Також надано студентові можливість самостійної розробки графіків індивідуального вивчення дистанційних курсів та проходження встановлених видів контролю знань в рамках річного графіка навчального процесу.

Іншою особливістю педагогічної логістики дистанційного навчання є впровадження графіків самостійної роботи студентів у дистанційних класах локальних центрів та розкладів дистанційних лекцій, консультацій, тестування у синхронному режимі, які відбуваються у мультимедійних аудиторіях цих центрів під час міні-сесій та у міжсесійний період. Доречно зазначити, що загальна тривалість сесій студентів, які навчаються у рамках програми педагогічного експерименту з впровадження дистанційного навчання, скоротилася у два рази.

Ефективність дистанційного навчання у значній мірі визначається якістю дистанційних курсів у частині наявності в них навчальних тренажерів та емуляторів лабораторних і практичних занять. Тому на початковому етапі впровадження дистанційної форми навчання ми змушені в очному режимі проводити названі навчальні заняття та зосереджувати зусилля викладачів на розробці цих складових дистанційних курсів. Очевидно, що

така робота була б більш ефективною за умови кооперації можливостей українських університетів у вирішенні цього завдання, або налагодження ринку відповідних навчальних продуктів.

Загальний висновок щодо феномену дистанційної освіти та її педагогічної логістики полягає у тому, що впровадження дистанційних технологій навчання є головною складовою і напрямком сучасного розвитку освітньої діяльності вищої школи, її техніко-технологічної бази, змісту навчання і його конкурентоздатності на ринку освітніх послуг. Від того, наскільки педагогічні колективи спроможні їх впровадити у денне та заочне навчання, нарешті перейти до самого дистанційного навчання як окремої форми навчального процесу, залежить не тільки якість освітньої діяльності, й відповідність університетів сучасним суспільним запитам.

ДО ПИТАННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Харламов М.І.

З 2004 року в національному університеті цивільного захисту України (нуцзу) впроваджена дистанційна форма навчання. Дистанційна форма освіти інтегрує в собі переваги традиційних форм - денної та заочної: дозволяє вчитися в будь-якому місці і в будь-який зручний час - як в заочній формі, і дає можливість спілкуватися з викладачами - як в денний. В університеті дистанційну форму переважно використовують два напрямки навчальної діяльності - спеціальне навчання на курсах підвищення кваліфікації та довузівська підготовка.

В нуцзу запроваджено мережевий вид дистанційного навчання - навчання через інтернет. Навчання проходить за індивідуальними календарними планами відповідно до навчальної програми, що затверджуються щорічно. Навчальні матеріали доступні в інтернеті в будь-який час доби. Курс структурований за темами. Кожна тема містить теоретичний матеріал, практичні завдання, тести для контролю знань, контрольні роботи. Закінчивши навчання, за умови успішного проходження тестів і виконання всіх контрольних робіт, слухач повинен приїхати в університет для складення іспиту. Іспит складається особисто слухачем безпосередньо у вищому навчальному закладі.

Протягом всього навчання куратор навчання (людина, що супроводжує та організовує процес дистанційного навчання) постійно спілкується зі слухачами, відповідає на питання, організовує спілкування з викладачами, контролює хід навчання. Викладачеві можна задавати питання по електронній пошті, в реальному режимі за допомогою різного роду програм спілкування, таких як ісq, skype тощо, можливо також спілкування в телефонному режимі.

На деяких курсах є такі види занять як он-лайн семінари. Це заняття

в реальному часі реалізовані на основі технології чату. На таких заняттях слухачі мають можливість обговорити актуальні питання з досліджуваної теми з викладачем. Науково-педагогічні працівники нуцзу працюють над впровадженням нових технологій в навчальні матеріали. Зараз розробляються якісно нові навчальні матеріали – відео лекції, що створюють ефект реальної присутності на лекції.

Дистанційні курси мають різні статуси: є комерційні, є відкриті (безкоштовні). Для навчання на комерційних курсах необхідно ознайомитися з умовами навчання, виконати їх, зареєструватися, і можна отримати доступ до матеріалів курсу. Для навчання на відкритих курсах - достатньо зареєструватися і отримати доступ до матеріалів курсу. Для навчання на дистанційних курсах національного університету цивільного захисту України необхідно мати електронну поштову скриньку і можливість безперебійної роботи в мережі інтернет.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ E-LEARNING

Шептуха О.М.

E-learning - це система навчання за допомогою інформаційних та електронних технологій. За визначенням фахівців ЮНЕСКО e-learning – це навчання за допомогою Інтернету і мультимедіа.

До електронного навчання відносяться:

- самостійна робота з електронними матеріалами, з використанням персонального комп'ютера, КПК, мобільного телефону, DVD-програвача, телевізору та ін.;
- отримання консультацій, порад, оцінок у віддаленого (територіально) експерта (викладача), можливість дистанційної взаємодії;
- створення розподіленої спільноти користувачів (соціальних мереж), які здійснюють загальну віртуальну навчальну діяльність;
- своєчасна цілодобова доставка електронних навчальних матеріалів; стандарти і специфікації на електронні навчальні матеріали та технології, дистанційні засоби навчання;
- формування і підвищення інформаційної культури у всіх керівників підприємств і підрозділів групи і оволодіння ними сучасними інформаційними технологіями, підвищення ефективності своєї звичайної діяльності;
- освоєння і популяризація інноваційних педагогічних технологій, передача їх викладачами;
- можливість розвивати навчальні веб-ресурси;
- можливість в будь-який час і в будь-якому місці отримати сучасні знання, що знаходяться в будь-якій доступній точці світу;
- доступність вищої освіти особам з особливостями психофізичного розвитку.